

Beoordelingsraster Tolken

Versie najaar 2012

- **Gesprekstonken**
- **Consecutief tolken**
- **Vertaling à vue**

ten behoeve van het 'Register beëdigde tolken en vertalers' (Rbtv)

[In dit document wordt korthedshalve over de kandidaat gesproken in de mannelijke vorm ("hij"). De uitspraken zijn vanzelfsprekend van overeenkomstige toepassing op vrouwelijke kandidaten]

Gesprekstolken

		Prestatieniveau: Slecht	Prestatieniveau: Onvoldoende	Prestatieniveau: Voldoende
Getrouwheid	Equivalentie (EQUI)	De kandidaat is gedurende vrijwel de gehele interactie niet in staat om de bijdragen van de gesprekspartners correct en volledig weer te geven. Daardoor maakt de vertolking als geheel een onsamenhangende indruk. De mogelijkheid van reparatie en navragen wordt niet benut. Dit doet ernstig afbreuk aan elementaire doelen van de communicatie.	De kandidaat is slechts gedurende bepaalde gedeelten van de interactie in staat om de bijdragen van de gesprekspartners correct en volledig weer te geven. Daardoor maakt de vertolking bij vlagen een onsamenhangende indruk. De kandidaat weet niet effectief gebruik te maken van de mogelijkheden tot reparatie en/of navragen. Elementaire doelen van de communicatie komen hierdoor in het gedrang.	De kandidaat is in staat om de bijdragen van de gesprekspartners correct en volledig weer te geven. Op detailniveau komen afwijkingen van de getrouwheid voor, maar deze doen geen afbreuk aan de elementaire doelen van de communicatie. Zo nodig maak de kandidaat door reparatie en navragen duidelijk dat hij in staat is zichzelf te monitoren.

		Prestatieniveau: Slecht	Prestatieniveau: Onvoldoende	Prestatieniveau: Voldoende
Presentatie/Stemgebruik	Grammatica (GRAM)	De kandidaat beheerst de conventies op het vlak van de grammatica op een ontoereikend niveau. Hij gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt stelselmatig elementaire fouten. Dit leidt tot misverstanden die niet meer met een extra inspanning van de gesprekspartners op te helderen zijn.	Het taalgebruik van de kandidaat vertoont op het vlak van grammatica (woordvolgorde, morfologie) een beheersing op een ontoereikend niveau. Naarmate de complexiteit toeneemt (bijv. qua inhoud, formulering of sfeer), neemt de grammaticale correctheid af. Dit vergt een extra inspanning van de gesprekspartners om de boodschap te begrijpen.	Het taalgebruik van de kandidaat vertoont op het vlak van grammatica (woordvolgorde, morfologie) een goede beheersing; incidentele vergissingen, niet-stelselmatige fouten en kleine onvolkomenheden in de zinsstructuur kunnen voorkomen, maar leiden de aandacht zelden van de boodschap af en worden meestal achteraf verbeterd.
	Articulatie, accent en dialect (AAD)	Vanwege slechte articulatie, een accent of dialectinvloed komt de verstaanbaarheid in het geding. Daardoor blijven de primaire doelen van de interactie onbereikbaar.	De verstaanbaarheid van de kandidaat laat door gebrekkige articulatie, een evidente dialectinvloed of accent te wensen over. Ook na een herhaald verzoek om verstaanbaarder te spreken, moeten gesprekspartners aanzienlijke moeite doen om de kandidaat te verstaan.	De kandidaat is over het algemeen goed verstaanbaar. Een accent of dialectinvloed op het taalgebruik van de kandidaat brengt nergens de communicatieve doelen van de interactie in gevaar.
	Tempo, volume en dictie (TVD)	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en/of dictie) maakt het voor de gesprekspartners onmogelijk om de inhoud van de tekst te begrijpen. Daardoor komen de primaire doelen van de communicatie in het gedrang.	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en dictie) verschilt aanzienlijk van die van de primaire gesprekspartners en eist een extra inspanning van de toehoorder(s). Er is sprake van één of meer nadelige gevolgen: verlies van samenhang, te geringe of te grote présence door een inadequaat volume, onnatuurlijkheid in dictie.	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en dictie) komt voldoende overeen met die van de primaire gesprekspartners. Het spreektempo in de vertolking van de kandidaat ligt op een aanvaardbaar niveau. Pauzes leiden niet tot verwarring of verlies aan samenhang. De kandidaat heeft een natuurlijke dictie.

		Prestatieniveau: Slecht	Prestatieniveau: Onvoldoende	Prestatieniveau: Voldoende
Tolkhouding	Introductie (INTRO)	De tolk introduceert zichzelf niet of doet dit op een zodanig inadequate wijze dat twijfel aan zijn neutraliteit en/of integriteit kan opkomen.	De tolk introduceert zichzelf niet of doet dit op inadequate wijze.	De tolk introduceert zichzelf op adequate wijze.
	1^e persoon (1P)	De kandidaat tolkt min of meer stelselmatig in de 3 ^e persoon of creëert verwarring door nu eens in de 1 ^e en dan weer in de 3 ^e persoon te tolken.	De kandidaat tolkt min of meer stelselmatig in de 3 ^e persoon.	De kandidaat tolkt – een enkele uitzondering daargelaten – in de 1 ^e persoon
	Professionaliteit en neutraliteit (PRO-NEU)	De kandidaat profileert zich in zijn rol als tolk zodanig dat elementaire doelen van de communicatie in gevaar komen. Door het gedrag van de tolk kan twijfel aan zijn professionaliteit (neutraliteit en integriteit) opkomen. De tolk koppelt niet terug.	De kandidaat stelt zich niet professioneel genoeg op. Hij vertoont gedrag dat niet strookt met zijn nauw afgebakende rol als tolk. Zijn optreden is bij vlagen te weinig neutraal. Dit maakt hem kwetsbaar voor beïnvloeding. De tolk koppelt onvoldoende terug.	De kandidaat stelt zich professioneel op. De kandidaat bewaakt adequaat de grenzen van zijn rol als tolk. Hij stelt zich neutraal op. Er is geen aanleiding om aan zijn integriteit te twijfelen. Waar nodig koppelt de kandidaat terug.
	Présence (PRE)	In het geval van te weinig présence (zich bijv. uitend in een gebrek aan oogcontact of in een te timide optreden) geeft de tolk zijn gespreksfaciliterende rol uit handen. In het geval van teveel présence (zich bijv. uitend in bruusk afbreken van de gesprekspartner) komt de gesprekspartner onvoldoende “uit de verf” en ontstaat zichtbaar irritatie.	De kandidaat is ofwel te zeer aanwezig en drukt daarmee een onaanvaardbaar stempel op de interactie, ofwel geeft nauwelijks vorm aan de gespreksfaciliterende rol van de tolk waardoor de tolk de greep op zijn taak dreigt te verliezen en elementaire doelen van de communicatie in gevaar komen.	De kandidaat toont in zijn gedrag de juiste mate van présence. Hij is noch te aanwezig, noch te zeer op de achtergrond. De kandidaat weet zijn gespreksfaciliterende rol met gevoel voor nuance te vervullen, bijv. door spaarzaam gebruik te maken van onderbrekingen en de gesprekspartners de ruimte te geven als dit opportuun is.

Consecutief tolken

		Prestatieniveau: Slecht	Prestatieniveau: Onvoldoende	Prestatieniveau: Voldoende
Getrouwheid	Equivalentie (EQUI)	De kandidaat geeft de voordracht van de spreker inadequaaf weer. Daardoor wordt de vertolking ofwel onbegrijpelijk ofwel verliest deze elke relatie met de inhoud van de voordracht. De kandidaat verandert in zijn vertolking van de toespraak het communicatieve perspectief en creëert daardoor verwarring. Dit doet afbreuk aan elementaire doelen van de communicatie.	De kandidaat geeft de voordracht van de spreker slechts gedeeltelijk correct en volledig weer. Daardoor maakt de vertolking bij vlagen een onsamenhangende indruk. De kandidaat is niet consequent in het hanteren van het perspectief van de spreker en geeft ook overigens blij van een tekortschietende techniek van het consecutief tolken. Daardoor wordt afbreuk gedaan aan elementaire doelen van de communicatie.	De kandidaat beheerst de techniek van het consecutief tolken in voldoende mate. Er ontstaat geen verwarring bij de toehoorders. De kandidaat is in staat om de voordracht van de spreker correct en volledig weer te geven. Op detailniveau komen afwijkingen van de getrouwheid voor, maar deze doen geen afbreuk aan de elementaire doelen van de communicatie.

		Prestatieniveau: Slecht	Prestatieniveau: Onvoldoende	Prestatieniveau: Voldoende
Presentatie/Stemgebruik	Grammatica (GRAM)	De kandidaat beheerst de conventies op het vlak van de grammatica op een ontoereikend niveau. Hij gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt bij toenemende complexiteit stelselmatig elementaire fouten. Dit leidt tot onbegrip en misverstanden bij de toehoorders.	Het taalgebruik van de kandidaat vertoont op het vlak van grammatica (woordvolgorde, morfologie) een beheersing op een ontoereikend niveau. Naarmate de complexiteit toeneemt (bijv. qua inhoud, formulering of sfeer), neemt de grammaticale correctheid af. Dit vergt een extra inspanning van de toehoorders om de boodschap te begrijpen.	Het taalgebruik van de kandidaat vertoont op het vlak van grammatica (woordvolgorde, morfologie) een goede beheersing; incidentele vergissingen, niet-stelselmatige fouten en kleine onvolkomenheden in de zinsstructuur kunnen voorkomen, maar leiden de aandacht zelden van de boodschap af en worden meestal achteraf verbeterd.
	Articulatie, accent en dialect (AAD)	Vanwege een slechte articulatie, dialectinvloed of accent komt de verstaanbaarheid in het geding. Daardoor blijven de primaire doelen van de interactie onbereikbaar.	De verstaanbaarheid van de kandidaat laat door gebrekkige articulatie, een evidente dialectinvloed of accent te wensen over. De toehoorders hebben meermaals moeite om daardoor de boodschap te achterhalen.	De kandidaat is over het algemeen goed verstaanbaar. Een accent of dialectinvloed op het taalgebruik van de kandidaat brengt nergens de communicatieve doelen van de interactie in gevaar.
	Tempo, volume en dictie (TEMP)	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en/of dictie) maakt het voor de toehoorder(s) onmogelijk om de inhoud van de tekst te begrijpen. Daardoor komen de primaire doelen van de communicatie in het gedrang.	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en dictie) wijkt aanzienlijk af van die van de spreker en eist een extra inspanning van de toehoorder(s). Er is hierdoor sprake van één of meer nadelige gevolgen: verlies van samenhang, te geringe of te grote présence door een inadequaaf volume, onnatuurlijkheid in dictie.	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en dictie) komt voldoende overeen met die van de spreker. Pauzes leiden niet tot verwarring of verlies aan samenhang. De kandidaat heeft een natuurlijke dictie.

Vertaling à vue

		Prestatieniveau: Slecht	Prestatieniveau: Onvoldoende	Prestatieniveau: Voldoende
Getrouwheid	Equivalentie (EQUI)	De kandidaat beheerst de techniek van het mondeling vertalen onvoldoende. Hij is gedurende vrijwel de gehele interactie niet in staat om de schriftelijke tekst correct en volledig weer te geven. Daardoor maakt de vertolking als geheel een onsamenhangende indruk. Hij kan zichzelf nauwelijks adequaat 'monitoren' en lijkt het belang van een getrouwe vertaling à vue uit het oog te verliezen. Dit doet afbreuk aan elementaire doelen van de communicatie.	De kandidaat beheerst de techniek van het mondeling vertalen onvoldoende. Hij is slechts gedurende bepaalde gedeelten van de vertaling in staat om de schriftelijke tekst mondeling correct en volledig weer te geven. Daardoor valt essentiële informatie weg en maakt de vertaling à vue bij vlagen een onsamenhangende indruk. Een evident gebrek aan getrouwheid op elementaire punten van de communicatie is zelden of nooit aanleiding voor de kandidaat om dit verzuim te repareren. Daardoor wordt afbreuk gedaan aan elementaire doelen van de communicatie.	De kandidaat beheerst de techniek van mondeling in voldoende mate. Hij is in staat om de schriftelijke tekst correct en volledig mondeling weer te geven. De kandidaat heeft het vermogen om - waar dit voor de communicatie belangrijk is - tekortschietende getrouwheid te constateren en zelfstandig adequaat te repareren. Op detailniveau komen afwijkingen van de getrouwheid voor, maar deze doen geen afbreuk aan de elementaire doelen van de communicatie.

		Prestatieniveau: Slecht	Prestatieniveau: Onvoldoende	Prestatieniveau: Voldoende
Presentatie/Stemgebruik	Grammatica (GRAM)	De kandidaat beheerst de conventies op het vlak van de grammatica op een ontoereikend niveau. Hij gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt stelselmatig elementaire fouten.	Het taalgebruik van de kandidaat vertoont op het vlak van grammatica (woordvolgorde, morfologie) een beheersing op een ontoereikend niveau. Naarmate de complexiteit toeneemt (bijv. qua inhoud, formulering of sfeer), neemt de grammaticale correctheid af. Dit vergt een extra inspanning van de toehoorder(s) om de boodschap te begrijpen.	Het taalgebruik van de kandidaat vertoont op het vlak van grammatica (woordvolgorde, morfologie) een goede beheersing; incidentele vergissingen, niet-stelselmatige fouten en kleine onvolkomenheden in de zinsstructuur kunnen voorkomen, maar leiden de aandacht zelden van de boodschap af.
	Articulatie, accent en dialect (AAD)	Vanwege een slechte articulatie, dialectinvloed of accent komt de verstaanbaarheid in het geding. Daardoor blijven onbereikbaar.	De verstaanbaarheid van de kandidaat laat door gebrekkige articulatie, een evidente dialectinvloed of accent te wensen over. De toehoorders hebben meermaals moeite om daardoor de boodschap te achterhalen.	De kandidaat is over het algemeen goed verstaanbaar. Een accent of dialectinvloed op het taalgebruik van de kandidaat brengt de primaire doelen van de interactie niet in gevaar.
	Tempo, volume en dictie (TVD)	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en/of dictie) maakt het voor de toehoorder(s) onmogelijk om de inhoud van de tekst te begrijpen. Daardoor komen de primaire doelen van de communicatie in het gedrang.	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en/of dictie) maakt het voor de toehoorder(s) moeilijk om de inhoud van de tekst te begrijpen. Er is sprake van één of meer nadelige gevolgen: verlies van samenhang, te geringe of te grote présence door een inadequaat volume, onnatuurlijkheid in dictie.	De spreekwijze van de kandidaat (tempo, volume en dictie) ligt op een aanvaardbaar niveau. Pauzes leiden niet tot verwarring of verlies aan samenhang. De kandidaat heeft een natuurlijke dictie.